Elstaraj kubanoj malfermis la vojon al sendependi?o

Kiam oni parolas pri elstaraj homoj de la kuba historio devas proksimi?i al la homoj de la jaro 1868, tiuj kiuj la 10-an de oktobro de tiu sama jaro, en la sukerfabriko La Demajagua, oriente de nia insulo, levis sian batalkrion por la sendependigo de la lando.

Por komenci tiun ?i historion oni devas unue paroli pri la advokato de la urbo Bayamo, Carlos Manuel de Céspedes, kiu legis manifeston celantan postuli la sendependi?on de Kubo kaj gvidis armitan movadon kiu poste da?ris dek jarojn je konstanta batalo favore al la liberiga idearo de la kubanoj.

Sed li ne estis sola. Kiuj akompanis lin dum tiu ribeli?procezo? Kiuj sekvis lin, poste, en aliaj regionoj de la lando? Liaj plej proksimaj kunlaborantoj estis, grandparte, viroj je alta instrunivelo, same kiel la ceteraj ribelintoj tra la tuta lando.

Jen kelkaj el la plej elstaraj, ekzemple, Pedro Figueredo kaj Francisco Maceo, amba? estis advokatoj. Figueredo gvidis ?urnalon en Havano kaj Maceo studis en Barcelono, Madrido kaj Valencio, ?iam ?e

gravaj hispanaj edukcentroj. Aliflanke, Francisco Vicente Aguilera kiu studis en la gimnazio.

La ribelintoj de la urbo Camaguey, apuda provinco de la orienta regiono, kiuj sekvis la ekzemplon de Carlos Manuel de Céspedes en Bayamo, havis gvidantojn kiel Salvador Cisneros Betancourt, kiu studis in?enierion en Usono; Ignacio Agramonte, advokato, eminenta studento de la universitatoj de Barcelono kaj Havano. Anka? Eduardo Agramonte, diplomito pri medicino en la barcelona universitato.

Inter la ?efaj membroj de la revolucia estraro de Villaclara, centre de la insulo, estis la poeto Miguel Jerónimo Gutiérrez, Antonio Lorda, medicinisto diplomita en la fakultato de Parizo; Eduardo Machado, kiu studis lingvojn en Bostono kaj poste fari?is in?eniero en Parizo. Ankaú ribeli?is la profesoroj Honorato del Castillo, Marcos García kaj Serafín Sánchez.

Esplorlaboro de la elstara kuba historiisto Fernando Portuondo montris ke, en junio 1869, ok monatojn post la ribeli?o en La Demajagua, la hispana generalo Letona, guberniestro de la centra departemento, ordonis enketon pri la plej esltaraj viroj de Camaguey, ali?intaj al la sendependiga milito en la kampoj de Kubo, kaj evidenti?is ke inter iom pli ol 200 personoj, estis 18 advokatoj, 10 medicinistoj, du dentistoj, farmaciisto, profesoro, 5 studentoj, supozeble universitatanoj, gimnaziano kaj skribisto.

En Havano, la sendependistoj havis presti?ajn advokatojn kiel José Morales Lemus; universitatajn profesorojn kiel José Manuel Mestre; kaj verkistojn kiel José Antonio Echevarría kaj Enrique Piñeiro. Krome, tuj ali?is al la diversaj taskoj sendependigaj la plej elstara romantika kuba poeto de la 19-a jarcento, Juan Clemente Zenea kaj la plej bona romanisto de tiu jarcento, Cirilo Villaverde.

Pro tio, kiel prave evidentigis la historiisto Portuondo, anta?e menciita, ne estis strange ke iom anta? la ribeli?o de La Demajagua en Bayamo, la hispana kapitano generalo Francisco Lersundi, jam rimarkis ke tra la tuta insulo floris, dum la unuaj jaroj de la 60-a jardeko, ?urnaloj kiuj senrezerve diskonigis siajn sendependigajn doktrinojn, kiujn Lersundi taksis “fajrigaj”.

Jen elstaruloj de la kuba historio dum la sendependigaj bataloj okazintaj en la deknaúa jarcento, kiuj estas memorataj ?iujare la 10-an de oktobro, festata kiel nacia festotago, ?ar ?i malfermis la vojon al sendependi?o.

---

https://www.radiohc.cu/eo/especiales/exclusivas/237323-elstaraj-kubanoj-malfermis-la-vojon-al-sendependigo

Radio Habana Cuba